

IRODALOM ÉS TAPASZTALAT

(az MTA ITI Modern Magyar Irodalmi Osztályának és az Újvidéki Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékének közös konferenciája, Budapest, 2007. november 27–28.)

Literature and Experience

Az Újvidéki Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéke és az MTA Irodalomtudományi Intézetének Modern Magyar Irodalmi Osztálya közötti együttműködés több mint negyedszázados múltra tekinthet vissza. Évente rendeznek közös tudományos konferenciát felváltva Újvidéken, illetve Budapesten. A 2006-os Mítosz és irodalom című újvidéki tanácskozás után 2007 novemberében Budapesten került sor az Irodalom és tapasztalat című konferenciára, amelynek helyszíne a Magyar Tudományos Akadémia Illyés Gyula Archivuma volt.

November 27-én Angyalosi Gergely és Bányai János megnyitóbeszédei után Pomogáts Béla elnökletével kezdődött meg a tanácskozás, amelynek első részében a valós élmény irodalmi fikcióvá alakulásának folyamatával és eszközeivel foglalkozó előadások hangzottak el. Kappanyos András *A rét keble és más hazugságok* címmel Déry Tibor *A homokóra madarai* című műve kapcsán beszélt a magyar irodalmi szürrealizmus meghirdetéséről és kudarcaról. Gerold László a színpadi realitássá átalakuló valóság megjelenítésének lehetőségeit mutatta be főként a kortárs magyar drámai irodalomra alapozva „...*én tudom, amit tudok ...*” című előadásában. Földes Györgyi Balázs Béla műveinek (*Lehetetlen emberek, Napló*) példáján keresztül vizsgálta a valóságtapasztalat irodalmi megjelenítésének módozatait *Valós regény – fiktív napló* címmel. A délelőtti ülészak Faragó Kornélia *A közösségtapasztalat személyes tartományai* című előadásával zárult.

A tanácskozás második részének előadásai különböző aspektusokból közelítették meg a kérdést: hogyan jut el a nyelven kívüli tapasztalat az irodalomba, a nyelven kívüli valóság a művek világának realitásába, illetve hogyan képeződik le a befogadóban e közvetítő közeg révén. (Bányai János *Emlékezés és esztétikai tapasztalat a megértésben*; Angyalosi Gergely: *A politika mint az irodalom tapasztalata [Ignotus és a politika]*; Harkai Vass Éva: *Tájvers és lírai leírás elemek változatai a kortárs magyar lírában*.)

A konferencia második napján Pomogáts Béla *Az erdélyi emlékirat-irodalom megújulása* című előadásában ahhoz nyújtott adalékokat, hogy az emlékirat mint a történelem és a pályakép önreflektív megközelítése hogyan ágyazódik a hagyományba a közelmúlt erdélyi emlékirat-irodalmában, illetve a fikcionalizálódás mely eszközeivel válik a szépirodalom történetének részévé. Radics Viktória *A háború mint poétikai fordulat Bosznia-Hercegovinában* címmel jelenkori példán mutatta be a történelmi tapasztalat közvetlen hatásait és befolyását a valóság esztétikai megjelenítésének változásaira. Az utolsó három előadás (Bencze Erika: *A szociokulturális identitás jelensége Gion Nándor történeti regényeiben*; Szénási Zoltán: „*A belső éden emlékképei.*” Rónay György *kantátái* és Deczki Sarolta: *A szerelem fenomenológiája. Oravec Imre: 1972. szeptember*) egy-egy műelemzéssel járult hozzá a személyes tapasztalat fiktív valósággá történő leképezésének módozatairól alkotott kép árnyalásához.

A tanácskozás előadásának szövegei az *Alföld* című folyóiratban, illetve az Újvidéki Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékének folyóiratában, a *Hungarológiai Közleményekben* jelennek meg.